

marchează cu talent un nou crescendo, de astă dată pe o linie pozitivă — care-l aduce pînă la totala lui reabilitare morală. În legătură cu aceste observații, este edificatoare și scena dintre Mihai și Păuna (frumoasa și vicleana fiică a fostului circiumar Postecucă). În trecuta interpretare, înclinațiile personale ale lui Mihai pentru această femeie stricată și rea apăreau ca structurale personajului. În actuala interpretare imprimată de Ion Olteanu, întreaga scenă (amplificată în noua versiune) se petrece sub semnul uneltirilor diavolești ale Păunei (Măchela Juvara) care, îmbiindu-l pe Mihai să se îmbete, îl provoacă în tot felul, exaltă în el orgoliul și vanitatea pentru a-l împinge spre momentul culminant al catastrofei: incendierea hambarelor gospodăriei. Aici, la Teatrul Municipal, accentul cade mai puțin asupra forței de atracție erotică a partenerii, cit asupra cumplității urii a odraslei de chiabur, dușmană înrăită a vieții noi care începe să prindă rădăcini în sat. Interpreta, printr-un joc de scenă complicat, dar grăitor, își etalează de la început substratul adevărat al intențiilor criminale. Odată cu gesturi exterioare de mimare a pasiunii, îi citești ca într-o carte deschisă gândurile. În fierbințele crescîndă a fiecărei îmbrățișări, simți acel ochi în plus pe care încearcă să-l adauge plasei în care trebuie să cadă victimă Mihai. Victoria din final a lui Iacob și a colectivităților se impune cu atît mai mult prin puterea de convingere a faptelor, care arată că a fost învins un dușman puternic și periculos.

Pe aceeași linie a susținerii fondului de idei al piesei merge și concepția regiei în ce privește rolul figurației. Deși mai puțin reușită ca diferențiere de tipuri, figurația a fost și ea antrenată să participe activ ca un fundal viu al acțiunii.

ȘI MESAJUL TEXTULUI, DAR ȘI NIVELUL SPECTACOLULUI

Teatrul de Stat din Brăila: *Noaptea tăcerii* de T. Bușecan

Teatrul de Stat din Brăila a ales pentru deschiderea stagiunii piesa *Noaptea tăcerii* de Teofil Bușecan, care răspunde prin tematica sa uneia din cele mai de seamă probleme ale actualității noastre: transformarea socialistă a agriculturii.

Drama lui Grigore Cristea, eroul acestei piese, este drama țaranului care nu poate să rupă cu ușurință toate lanțurile care îl

În incheierea acestor notații pe marginea spectacolului *Recolta de aur*, aș vrea să mai insist asupra încă unei probleme căreia a avut să-i facă față regia. Este vorba despre soluționarea scenică a momentelor și personajelor așa-zise „comice”, care — așa cum era și de așteptat la un autor atît de versat în minuirea satirei — nu puteau lipsi. Integrarea organică a acestor personaje și momente în spectacol este o reușită mai mult decît lăudabilă. Eliminînd unele stridențe, către care textul le-ar fi putut conduce, interprete ca Mimi Enăceanu (Anghelina), Marietta Rareș (Gherghina), sau actori ca Ștefan Ciubotărașu (Preotul satului), Jules Cazaban (Zaharia) sau Gh. Mereuță (Gilvan) și-au dozat efectele comice în așa fel încît ele au ajutat la definirea situațiilor și n-au trecut dîncolo de orientarea generală a spectacolului.

Cred, în general, că în realizarea spectacolului, colectivul Teatrului Municipal nu și-a dăruit, în zadar, deplinătatea forțelor sale creatoare în valorificarea piesei lui A. Baranga. Dovadă, printre altele, prețuirea de care spectacolul s-a bucurat spontan și fără reticențe din partea publicului alcătuit, și la premieră, din oameni ai muncii de la sate¹ și care au ținut să-și demonstreze această prețuire — nu doar prin aplauze și felicitări — dar și dezbătînd cu interpreții, problemele spectacolului. Prețuirea aceasta nu poate fi trecută cu vederea. Ea poate pe drept să bucure Teatrul Municipal; dar ea trebuie și să-l angajeze.

Gh. Mihail

¹ Membri ai Gospodăriei agricole colective „Timpuri noi” din comuna Dudești-Cioplea și lucrători ai combinatului agro-alimentar „30 Decembrie” — regiunea București.

țin legat de trecut, drama țaranului care se zbuuciumă și suferă din această pricină.

Prefacerile sociale ale satului de azi îl ajută pe Cristea să deslușească drumul cel adevărat. Îl ajută să vadă cine sînt adevărații săi prieteni și dușmani și să găsească puterea de a evada de sub robia vechilor legăminte care l-au făcut să îndure nenumărate lovături (moartea soției

și necinstirea fiicei de către același fecior de chiabur care a băgat în mormint, cu ani în urmă, pe fiul său).

Spectacolul prezentat de teatrul brăilean în ziua deschiderii stagiunii nu se înscrie, din nefericire, ca un spectacol întru totul izbit. Este neînchegat încă și, dincolo de aceasta, oarecum timid și lipsit de profunzime în dezvăluirea sensurilor ideologice.

Drama personală a lui Grigore Cristea nu ni se pare în spectacol suficient legată de frământările și prefacerile de ordin social cu care e confruntat eroul. De aceea, schimbarea sa din final nu pare a fi rezultatul unui proces îndelungat și complicat ci, mai degrabă, un salt spontan, de circumstanță. La Grigore Cristea trebuie să apară limpede întreaga sa evoluție sufletească, toate ezitățile sale. Cu mintea încordată ca un arc, el trebuie în permanență să ia seama, să judece și să cîntărească lucrurile, să fie o mare de gânduri și de zbucium. (Ar fi nedrept să nu amintim că și textul rămîne deficitar într-o bună măsură în această privință, deoarece nu acordă o prea largă desfășurare acestui personaj pe parcursul ultimelor două acte. Poate că autorul se va gândi cîndva să aducă îmbunătățirile cuvenite.)

Mișcarea în scenă a interpretelor nu apare totdeauna organică și în măsură să sublinieze o idee. Se simte într-o oarecare măsură bagheta unui regizor, preocupat de o plastică nelegată pe deplin de acțiune și de sensul major al spectacolului.

În privința realizării ritmului cerut de piesă, există încă pe alocuri suspensii, datorită unei lipse de sudură și unei insuficiente preocupări pentru obținerea unei gradații a tensiunii dramatice.

Nici în ceea ce privește interpretarea, spectacolul nu satisface în întregime. Tipurile de țărani realizate de unii dintre interpreți nu au suficientă autenticitate și atestă un studiu încă sumar al rolurilor. Tony Dimitrescu — de altfel un actor înzestrat și cu experiență, avînd suficientă maturitate artistică — ilustrează din plin prin interpretarea dată rolului lui Grigore Cristea, deficiențele de care vorbeam, după cum Stelu Popescu, care a creat un moș Iov convingător și emoționant, demonstrează că ele pot fi totuși înlăturate.

Dintre lucrurile bune ale spectacolului trebuie să amintim actul I (bine realizat, atît regizoral, scenografic, cit și sub aspectul interpretării).

Ne-ar bucura mult dacă spectacolul de care am vorbit ar căpăta în urma unui surplus de repetiții acele virtuți pe care nu le are încă.

Ilie Rusu

ASPECTELE VIEȚII ORI PROBLEMELE VIEȚII ?

Teatrul Maghiar de Stat din Sf. Gheorghe și Teatrul de Stat din Bacău: *Nemăipomenita furtună* de M. Davidoglu

Nemăipomenita furtună a lui M. Davidoglu surprinde din procesul tumultuos de creștere socială și morală a oamenilor din patria noastră un moment de răscruce pentru construirea socialismului: colectivizarea. Plasîndu-și acțiunea în lumea pito-rească a mocanilor, autorul materializează marele conflict social prin bătălia uneori fătîșă, alteori surdă, dintre cei ce luptă pentru gospodăria colectivă și cei care susțin un sistem social și economic perimat.

Lupta este deosebit de ascuțită. Acțiunilor deschise ale Veronei sau ale lui Vasile Poalelungi, ce caută în mod cinstit să schimbe matca unei proaste orînduiri, li se opun cele subterane și meschine ale lui M. Ciorogariu, Mărunețelu și ale celor de o seamă cu el. *Nemăipomenita furtună* a

vieții noi înlătură din calea ei pe oricine se opune, iar drama lupului singuratic — acesta este și subtitlul piesei — demonstrează cu elocvență necesitatea pieirii omului izolat ce se ridică împotriva mersului firesc al istoriei.

Apărută într-o primă formă ca o piesă în două acte, *Nemăipomenita furtună* și-a găsit o utilă împlinire prin actul I, adăugat astăzi, de către dramaturg. Acest act (cronologic se petrece după actele II și III) are dubla facultate de a anticipa și de a conchide, completînd biografia personajelor și motivînd mai clar evoluția lor. Apariția mătușii — personaj inexistent în prima versiune — aduce o precizare și stabilește istoria conflictului din familia Ciorogariu. Astfel, disensiunea din-